# אגרות הראי"ה - כרך ג' - אגרת תשמז

## תמצית האגרת

**תאריך ומקום:** י"ג כסלו תרע"ו - סנט גאלן
**נמען:** הרב דוד צבי הופמן, ברלין

בקשה לעשות שלום בציריך: הרב רם הוא ת"ח יקר ובן רבנים, וגיסו השוחט גרינשטיין ת"ח וירא שמיים, שלא היה ראוי לעונש חמור על שגגה שלא גרמה מכשול. הרב לבנשטיין הפריז. הרב קוק מבקש מהרב הופמן להשפיע עליו לשלום, במיוחד בגלל חולשת בריאותו של הרב רם.

### עיקרי הדברים

- בקשת שלום.
- ההפרזה בעונש.

**נוסח האגרת עם ביאור**

*בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך:* [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

בעה"י[1], י"ג כסלו עתר"ו[2] ס"ג. [סנקט גאלן]

ברכות מרובבות מרוכב ערבות [תהלים סח, ה] לכבוד מר רב חביבי, הגאון הגדול פאר עז ומגדול, אוצר קודש לתורה ולחכמה ויראה טהורה, מוהר"ר[3] דוד שליט"א[4] ד"ר[5] הופמן, [הרב דוד צבי הופמן, ראש בית המדרש לרבנים בברלין וגדול פוסקי יהדות גרמניה] יהי ד' עמו ואורך ימים ישביעהו בכט"ס[6].

אחדשה"ט[7] דהדר"ג[8] שליט"א.

אמרתי בזה גם אני לבא עם הספר בשביל מצוה רבה של הבאת שלו'[9] בין ת"ח[10], ששניהם אהובים ויקרים, כל חד לפי מעלתו. וזה מכבר ידעתי שהרב הגדול בתו"י[11] מו"ה[12] משה זאב ראם נ"י[13] הוחזק בקי צוריך [מוחזק בקהילת ציריך] להורות הוראות או"ד[14], [הוראות איסור ודין]

---

1 בעה"י - בעזרת השם יתברך
2 עתר"ו - השנה תרע"ו (1915/1916) - בצירוף אותיות
3 מוהר"ר - מורנו הרב רבי
4 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5 ד"ר - דוקטור
6 בכט"ס - בכל טוב סלה
7 אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
8 דהדר"ג - דהדרת גאונו
9 שלו' - שלום
10 ת"ח - תלמידי חכמים
11 בתו"י - בתורה ויראה
12 מו"ה - מורנו הרב
13 נ"י - נרו יאיר
14 או"ד - אורח חיים ויורה דעה

לשואליו וללמוד שיעורים, והוא ת"ח יקר מאד, בר אורין ובר אבהן, [בן תורה ובן לאבות חשובים (ארמית)] כי אביו הי'[15] מהמצויינים שבמופלגי הרבנים באתרי', [במקומו (ארמית)] שהי'[16] מקום חכמים וסופרים, והוא נתגדל תמיד מנעוריו בין ת"ח וגדולים בישראל. עכ"פ[17] ראוי הוא להדרו ולהזהר מאד מקפוח פרנסתו. וכן אמת הדבר שגיסו השו"ב[18] [השוחט והבודק] הר"צ[19] גרינשטיין נ"י הוא ג"כ[20] ת"ח וירא"א[21], ולא הי' ראוי כלל לאותו העונש החמור בשביל השגיאה שיצאה מידו בשגגה ושב"ה[22] לא נכשל בה אדם בפועל. והרב היקר ד"ר לוינשטיין נ"י הפריז בזה על המדה. ומתוך שעמד הרב רמ"ז [הרב משה זאב ראם] נ"י על צד גיסו נתלקחה ביניהם שנאה, שהדבר לא טוב הוא למצב היהדות שבקהלה ובפרט במדינות הללו.

ע"כ[23] אבקש גם אני את הדר"ג[24] שליט"א, שיואיל נא להטיף אמרים אחדים למעלת הרב ר"ט ד"ר לוינשטיין נ"י, שיטה ידו לשלו'[25], לת"ח[26] הללו, ובפרט הרב רמ"ז שהוא חוץ מזה איש חלש מאד בבריאותו, והדכאון של עלבון וקפוח פרנסה יכול ח"ו[27] לדכאו בשיעור שגם הרב ד"ר לוינשטיין בעצמו בטח לא ירצה בזה ח"ו. אמנם בעניני השחיטה הוא אמן יפה ומהודר מאד, ויראת ד' היא על פניו, ולא יוציא מידו דבר שאינו מתוקן ח"ו. ואקוה שדברי הדר"ג יפעלו פעולתם הרצוי', ויבא שלו' לרגלו לאושר עדת ד' בקי צוריך יצ"ו[28], והי'[29] זה שלו' וברכה באה"ר[30], כנה"ר[31] ונפש ידידו דורש"ת[32] בכל רגשי הכבוד,

**הק' אברהם יצחק הכהן קוק מיפו ת"ו**

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

15 הי' - היה
16 שהי' - שהיה
17 עכ"פ - על כל פנים
18 השו"ב - השוחט ובודק
19 הר"צ - הרב רבי שם שמתחיל באות צ (כגון צבי) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
20 ג"כ - גם כן
21 וירא"א - וירא אלקים
22 ושב"ה - ושברוך השם
23 ע"כ - על כן
24 הדר"ג - הדרת גאונו
25 לשלו' - לשלום
26 לת"ח - לתלמידי חכמים
27 ח"ו - חס ושלום
28 יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
29 והי' - והיה
30 באה"ר - באהבה רבה
31 כנה"ר - כנפשו הרמה
32 דורש"ת - דורש שלומו ותורתו